

*150. Instrumentum transumpti sententiae
sulla controversia tra Giovanni
Quattrocchi, arciprete della chiesa di
San Michele, e Nicola Zappa, arciprete
della chiesa della S. Trinità di Potenza*

Basilicata University Press

—

Digital Humanities

Edizioni e data-bases digitali

sotto la direzione di Fulvio Delle Donne

*150. Instrumentum transumpti sententiae
sulla controversia tra Giovanni
Quattrocchi, arciprete della chiesa di
San Michele, e Nicola Zappa, arciprete
della chiesa della S. Trinità di Potenza*

1449-08-27

(c. 109v) *In nomine domini nostri Iesu Christi amen.*
Anno a nativitate ipsius millesimo quadringentesimo
quadragésimo nono, regnante serenissimo et
illustrissimo domino nostro domino Alfonso Dei gratia
Aragonum, Sicilie citra et ultra farum <rege>, Valentie,
Hungarie, Ierusalem, Maioricarum, Sardinie et Corsice
comite, Barchinone duce, Athenarum et Neopatrie ac
etiam comite Rossilionis et Ceritanie, regnorum vero
eius huius regni citra farum anno quintodecimo feliciter
amen, die vicesimo septimo mensis augusti presentis
anni duodecime ind(ictioni)s, apud civitatem Potentie.

Nos Petrus Paulus de Must(u)lo de eadem civitate
ipsiusque civitatis annalis iudex <pro dicto> presenti
anno dicte duodecime ind(ictioni)s, Rogerius de Lauro
de terra Acthan(e) incola seu habitator civitatis
nominatę, puplicus ubilibet per totum regnum Sicilie
reginali autoritate notarius et testes subscripti ad hoc
specialiter vocati et rogati, presenti scripto puplico
instrumento fatemur, notumfacimus et testamur quod
eodem predicto die venientes coram nobis predictis
iudice, notario et testibus infrascriptis venerabiles viri
donnus Antonellus de Barulo, archidiaconus Potentinus
et donnus Baldaxar Mordent(e), archipresbiter ecclesie
Sancti Gerardi, vicarii Potentini in spiritualibus et
temporalibus, arbitri et amabiles compositores et
arbitratores assumpti comuniter et concorditer per
venerabiles viros donnum Ioannem de Quatuor Oculis
archipresbiterum et procuratorem ipsius ecclesie Sancti
Michaelis, donnum Angelum Nicolai Grossi et donnum
Iacobum de Ferreria p(ri)ostos <sic> dicte ecclesie
Sancti Michaelis // (c. 110r) vice et nomine ecclesie
prelibate Sancti Michaelis de Potentia, cum consensu

et voluntate omnium clericorum ecclesie nominate, ipsorum nemine discrepante, etiam et per venerabiles viros donnum Nicolaum Zappam, archipresbiterum Sancte Trinitatis de Potentia, procuratorem ipsius ecclesie, donnum Riccardum Molinarium et donnum Clericum Zappam p(ri)ostos <sic> dicte ecclesie Sancte Trinitatis, etiam cum consensu omnium clericorum dicte ecclesie Sancte Trinitatis, ipsorum nemine discrepante, et sedentes pro tribunali in molumento <sic> consistente ante ecclesiam Sancte Trinitatis marmoreo in plano ipsius ecclesie Sancte Trinitatis, quandam sententiam, pronunciationem, laudum, diffinitionem et arbitramentum in inscriptis coram nobis legerunt, recitaverunt et protulerunt in serie subsequenti quandam sententiam ex litigio et controversia mota inter prefatos archipresbiterum Sancte Trinitatis, donnum Riccardum et donnum Clericum, vice et nomine ipsius ecclesie Sancte Trinitatis actores, ex una parte, et conventos ex altera et nominatos donnum Ioannem archipresbiterum Sancti Michaelis, donnum Angelum et donnum Iacobum, vice et nomine ipsius ecclesie Sancti Michaelis etiam conventos et actores, de certis terris ipsarum prenominarum ecclesiarum Sancte Trinitatis et Sancti Michaelis, consistentibus in tenimento civitatis predictae Potentie in locis qui vulgariter dicuntur Sancto Iennaro, li Mundanelli et Mala Mogliere et terre quas petebant dicti archipresbiter, donnus Angelus et donnus Iacobus, vice et nomine sancti Michaelis, // (c. 110v) dictis archipresbitero donno Riccardo et donno Clerico, nomine ecclesie Sancte Trinitatis, et asseruerunt <ac> fore hiis finibus circumdatas videlicet: petium unum terre quod dicitur lo Perato de Sancto Michaele, confinatum ab omnibus lateribus iuxta terras ecclesie prelibate

Sancte Trinitatis et iuxta vallonem Male Mulieris ab inferiori parte; item terram unam que dicitur Lischa de la Tora, confinatum iuxta vallonem de Pissio, iuxta flumen Thor(e), iuxta vallonem Lupi et a superiori parte iuxta viam qua itur Titum; item terram unam aliam in vallone de Sorbo, capacitatis thumulorum duorum in semine, confinatum iuxta terras Sancte Trinitatis et alios fines; item terram unam aliam sitam et positam in loco ubi dicitur vallone de lo Sorbo et lo vallone de lo Lupo, capacitatis thumolorum viginti in semine, confinatum iuxta terras Sancte Trinitatis undique; item terram unam aliam in loco ubi dicitur li Gallinari, confinatum ex omni latere iuxta terras dicte ecclesie Sancte Trinitatis, capacitatis in semine thumulorum duorum. Et terre <quas> petebant archipresbiter, donnus Richardus et donnus Clericus, vice et nomine dicte ecclesie Sancte Trinitatis, ecclesie Sancti Michaelis vel prefatis donno Iohanni, donno Angelo et donno Iacobo, loco ipsius ecclesie, dixerunt habere hos fines, videlicet: terram unam sitam et positam in tenimento affato civitatis Potentie, in loco ubi dicitur ut supra li Mundanelli, confinatum ab inferiori parte iuxta viam publicam, qua itur ad Ribizonum a duabus lateribus, iuxta limitem ecclesie Sancte Trinitatis, ab alio latere ultra vallonem iuxta terras Sancti Michaelis et alios fines; et licet inventarium publicum Sancti Michaelis ferat dictam terram // (c. 111r) fuisse limitatam iuxta terras quondam iudicis Meuli, attam(en) de presenti dixerunt non habere alios fines nisi superius nominatos, volentes tamen supradicti archipresbiter, donnus Riccardus et donnus Clericus, vice ipsius ecclesie Sancte Trinitatis, ex eo quia fines in dicto inventario sunt mutati, quod dictum inventarium Sancti Michaelis publicum sit

porro in suo robore super fines supradicte terre. Per terram aliam in contrata Sancti Ianuarii, confinatum iuxta vallonem qui dicitur de lo Calognio ab una parte sicut vadit serra Sancti Ianuarii, mediante limite comuni cum ecclesia Sancte Trinitatis, iuxta terram coste ecclesie Sancte Trinitatis, limite mediante, ab inferiore parte etiam iuxta terras dicte ecclesie sancte Trinitatis et alios fines; et non solum voluerunt supradicti archipresbiter, donnus Riccardus et donnus Clericus dictum inventarium «esse valitutum» in supradicta terra, «sed etiam» in aliis terris de quibus est quod si fuissent fines mutati sub serie subsequenti: «In nomine domini nostri Iesu Christi «amen», anno a nativitate ipsius millesimo quadrigentesimo quadragesimo nono, regnante ut supra serenissimo et illustrissimo domino nostro domino Alfonso Dei gratia Aragonum, Sicilie citra et ultra farum rege, Valentie, Hungarie, Ierusalem, Maioricarum, Sardinie et Corsice, comite Barchinone, duce, Athenarum et Neopatrie ac etiam comite Rossilionis et Ceritanie, regnorum vero eius huius regni citra farum anno quintodecimo feliciter amen, die supradicta vicesimo septimo mensis augusti, duodecime indictionis predicte, Potentie, ante oram vespertinam in statione predicta, videlicet nos predicti arbitri et amabiles compositores et arbitratores assumpti comuniter et concorditer per supradictas partes et quia dicte partes una videlicet alteri et altera alteri // (c. 111v) nomine dictarum ecclesiarum Sancte Trinitatis et Sancti Machaelis de Potentia petebant supradictas terras sitas et positas in dicto tenimento civitatis Potentie, supradictis eorum finibus designatas prout supra particulariter annotatur et super hiis agendis, videndis, decidendis et determinandis predicte partes promiserunt

per instrumentum publicum et celebratum
intus dictam civitatem Potentie per me affatum
Rogerium publicum ut supra notarium roboratum, ut
debet, cum penis et obligationibus unciarum viginti
quinque et iuramento et sollemnitatibus quibuscumque,
tandem de casibus, litibus et questionibus predictis
et aliis quibuscumque que una pars haberet contra
alteram nomine ipsarum ecclesiarum que possent
pretendi huic inde et dependentibus et connessis ex
eis voluntarie et concorditer in nos compromiserunt
alte et basse tanquam in eorum arbitros, arbitratores
et amabiles compositores comuniter electos, dantes
et concedentes nobis liberam licentiam et plenariam
potestatem et auctoritatem videndi, cognoscendi,
decidendi, determinandi, laudandi, sentiendi et
amicabiliter componendi causas et questiones predictas
ac dependentiis emergentiis et connexis ex eis et
partes ipsas ad concordiam et unam alteri condemnandi
et preferendi, amminuendi de iuribus unius et dictis
partibus et alteri dandi, attribuendi et conferendi
sive per modum concordie sive per modum sententie
terminationis et amabilis compositionis summarie et de
plano et absque contestatione litis et oblatione petitionis
vel libelli et absque scripturarum sollemnitatibus ac
nullo faciendo processu, visis et non visis iuribus,
probationibus et cauthelis partium «predictarum» // (c.
112r) examinatis vel non examinatis, non auditis partibus
presentibus vel assentibus, vocatis vel non vocatis,
requisitis vel non requisitis et una presente et altera
per contumaciam sive non absente, nullo pretermisso
non obstante omni iudiciario ordine quomodocumque,
qualitercumque, quandocumque, quotienscumque vel
ubicumque videbitur nobis prout hec et alia in dicto

instrumento compromissi exinde facto per me affatum notarium Rogerium cum obligationibus, ut supra, stipulationibus, renuntiationibus, iuramentis, clausulis et sollemnitatibus oportunis plenius continebatur. Cumque ad maiorem cauthelam dicte cause, dicte partes per nos fuerunt requisite ut deberent venire audituri sententiam, quibus comparentibus nostram sententiam presentem proferentes, laudantes diffinitioni, arbitrationi et declarationi quod facto in <nos> compromisso predicto et assumpto per nos honore compromissi predicti, volentes partibus ipsis causas eorum predictas finire et exitum dare compromisso predicto. Et receptis per nos ac visis et diligenter inspectis et examinatis informationibus, iuribus et cauthelis ipsis per ea que vidimus, cognovimus et animum nostrum moverunt et movent, Christi nomine invocato sine quo nullum rite fundatur exordium, sententiamus, pronuntiamus, laudamus ac diffinimus per modum arbitrationis et laudi dictas ecclesias stare in poxessione dictarum terrarum prout stabant, videlicet: terras quas petebant presbiteri supradicti Sancte Trinitatis dictis presbiteris Sancti Michaelis, vice et nomine ipsius ecclesie Sancte Trinitatis, sint et esse debeant ecclesie Sancti Michaelis cum eorum finibus et proprietatibus superius annotatis et, e contra, terre quas petebant supradicti presbiteri Sancti Michaelis procuratoribus // (c. 112v) ecclesie Sancte Trinitatis, vice et nomine ecclesie Sancti Michaelis, sint et esse debeant ecclesie Sancte Trinitatis, cum finibus et proprietatibus superius predistinis. Mandantes dictis partibus presentibus, autoritate compromissi predicti, predictam sententiam, pronuntiationem, laudum, diffinitionem et arbitrationem ac partes ipse et quilibet ipsarum adimpleant et observent

ac in nullo contradiciatur, dicantur opponere vel
quoquomodo, de iure vel de facto, in iudicio vel
extra, per se ipse ipsas vel alteram ipsarum aut
alios ipsorum vel alterius earum nomine, publice vel
occulte, sub pena unciarum viginti quinque et periurii
in dicto instrumento compromissi contenta et apposita,
hanc nostram sententiam, pronuntiationem, laudum,
diffinitionem et arbitrationem proferentes omni via, iure
et modo quibus melius et accius de iure possumus et
debemus, dictis partibus presentibus predicta sententia
lecta, lata et recitata est et diffinitio sive arbitramentum
per nos prefatos arbitros et arbitratores, ut supra,
coram nobis iudice, notario et testibus anno, mense,
die, loco et indictione predictis». Et nihilominus
pronuntiamus, dicimus et mandamus dictas partes
desistere ab iniquitate et molestia quam ad invicem
<faciebant pro> quomodo ecclesiarum predictarum de
dictis terris eisque imponentes perpetuum silentium,
que quidem sententia lecta, lata et recitata coram
nobis, ut supra, dicte partes coram nobis nos prefatos
iudicem et notarium et testes ex regia parte requisiverunt
actente, nostrum super hoc officium implorando, ut de
predictis ad cautelam dictarum ecclesiarum perpetuam
conficere deberemus publicum instrumentum; quorum
requisitioni et precibus tanquam iustis devote patentes
et quia iusti petentibus non est denegandus assensus et
presertim in hiis que // (c. 113r) honestatem sapiunt
et requirunt, ad certitudinem et cautelam dictarum
ecclesiarum factum est exinde hoc presens publicum
instrumentum volentesque partes ipse quod de predictis
conficiantur dua publica instrumenta consimilia, eadem
continentia, que facta sunt per me predictum notarium,

signo meo solito signata, subscriptione mei qui supra iudicis et subscriptorum testium roborata.

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

Quod quidem instrumentum scripsi ego predictus Rogerius de Lauro, puplicus ut supra notarius qui premissis omnibus vocatus et rogatus interfui, ipsumque meo solito signo signavi. (SN) Ego Petrus Paulus de Musculo qui supra iudex interfui Ego donnus Antonellus de Barulo archidiaconus ac vicarius Potentinus predicta fateor et accetto Ego donnus Baldaxar Mordente

A Musculo

A item

A questio

A (con)gnessis

A protestanti

A converso

A predistintis

Assente in A

A actius per aptius

Così S e A

archipresbiter Potentinus ac vicarius de civitate
predicta fateor et accetto Ego Lanzia de Palma de
Neapoli civis Potentie testis interfui et me subscripsi
Ego Troylus Mordente de Potentia testis sum Ego
donnus Stefanus de Pergula ca(non)icus Potentinus testis
sum Ego «Iohannes» Nicolaus de Inganulo testis sum
Ego diaconus Gaspar de Vineola testis sum Signum
crucis proprie manus Iacobi de Bonopari testis idiote qui
interfuit et scribere nescientis Signum crucis proprie
manus Girardi de Regula testis idioti qui interfuit et
scribere nescientis //